

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

Fwe-070 – 128/BG/2015

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wplynieto dn. 9.10.15.
4162
podpis: *Borusewicz*

Warszawa, dnia 2015.10.15

SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich

Wplynieto dn. 9.10.15
nr. 6150 podpis: *M*

**Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Panie Marszałku!

W związku z oświadczeniem złożonym przez senatora Przemysława Błaszczyka podczas 81 posiedzenia Senatu RP w dniu 4 września 2015 r. w sprawie zasad szacowania szkód w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej w których wystąpiły szkody w wyniku suszy – uprzejmie informuję, Pana Marszałka, że na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz.U z 2014 r., poz. 1438) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz.U. poz. 187 z późn.zm.) Agencja ta wspiera przedsięwzięcia związane ze wznowieniem produkcji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, w których wystąpiły szkody spowodowane przez suszę, grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie ziemi lub lawinę, w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich. Suszę, stosownie do przepisów ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2015 r., poz. 577 z późn.zm.), oznaczają szkody spowodowane wystąpieniem, w dowolnym sześciodekadowym okresie od dnia 1 kwietnia do dnia 30 września, spadku klimatycznego bilansu wodnego poniżej wartości określonej dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb.

Na mocy przepisów ww. ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich minister właściwy do spraw rolnictwa został zobowiązany do ogłaszania w drodze obwieszczenia w okresie od dnia 1 czerwca do dnia 20 października, w terminie do 10 dni po zakończeniu sześciodekadowego okresu, wskaźników klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych gatunków roślin

uprawnych i gleb, z podziałem na województwa, na podstawie danych przekazanych przez Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy.

Klimatyczny bilans wodny określa się jako różnicę pomiędzy opadem atmosferycznym mierzonym standardowo na stacjach meteorologicznych a ewapotranspiracją potencjalną. Opad atmosferyczny jest podstawowym elementem mierzonym na stacjach meteorologicznych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, natomiast wartość ewapotranspiracji potencjalnej oblicza się wykorzystując wzór Penmana. Wartość ewapotranspiracji potencjalnej można również wyznaczyć z wystarczającą precyzją korzystając ze wzorów uproszczonych, które uwzględniają podstawowe elementy meteorologiczne (temperatura powietrza, promieniowanie słoneczne, uśłonecznienie, zachmurzenie, wilgotność powietrza, niedosyt wilgotności, prędkość wiatru).

W ocenie występowania suszy, oprócz wartości klimatycznego bilansu wodnego, są brane pod uwagę właściwości retencyjne gleb, ustalone według kategorii agronomicznych, wydzielonych na podstawie map glebowo-rolniczych. Przestrzenne zróżnicowanie zdolności retencyjnych gleb jest, obok klimatycznego bilansu wodnego, czynnikiem decydującym o spełnieniu kryterium suszy na danym obszarze. W ten sposób uwzględnia się fakt silnego zróżnicowania podatności pokrywy glebowej Polski na skutki niedoboru wody, mierzonego wartościami klimatycznego bilansu wodnego - gleby lekkie są zdecydowanie mniej odporne na stres wodny od gleb średnich i ciężkich, co znajduje odzwierciedlenie w zróżnicowaniu kryteriów suszy i progów klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych kategorii agronomicznych gleb.

Wystąpienie określonych wartości klimatycznego bilansu wodnego przedstawionych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 1 kwietnia 2010r. w sprawie wartości klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb (Dz. U. Nr 75, poz. 480) powoduje przeciętnie 20% spadek plonów w danym roku w przypadku zbóż ozimych, zbóż jarych, kukurydzy, rzepaku, rzepiku ziemniaków i buraka cukrowego w stosunku do wartości średnich wieloletnich w Polsce. Wartości klimatycznego bilansu wodnego oznaczające wystąpienie suszy dla pozostałych roślin zostały określone analogicznie do wyżej wymienionych grup lub gatunków roślin, z uwzględnieniem okresów krytycznych na niedobory wody. Do wyznaczenia progów klimatycznego bilansu wodnego wykorzystano statystyczno-empiryczne modele prognoz i model symulacyjny plonów opracowane w Instytucie Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowym Instytucie Badawczym w Puławach. Instytut jest autorem i posiada wyłączne prawa do mapy glebowo-rolniczej w skali 1:100 000 i 1:25 000. W oparciu

o mapy glebowe w nawiązaniu do wartości klimatycznego bilansu wodnego są definiowane obszary wystąpienia suszy w poszczególnych regionach Polski.

W celu monitorowania występowania zjawiska suszy został utworzony system monitoringu skutków suszy rolniczej uwzględniający klimatyczny bilans wodny i warunki glebowe we wszystkich województwach. Wartości klimatycznego bilansu wodnego są obliczane dla kolejnych okresów sześciodekadowych dla 354 stacji i posterunków meteorologicznych, na tej podstawie wyznaczone są mapy klimatycznego bilansu wodnego w Polsce. Wartości klimatycznego bilansu wodnego nie uwzględniają natomiast takich czynników jak: nieterminowe zasiewy i zabiegi agrotechniczne oraz uprawa roślin na niewłaściwych dla nich glebach.

Wojewoda powołuje komisje szacujące szkody powstałe w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej na podstawie ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz.U. poz. 187 z późn.zm.). Natomiast zgodnie z § 5 ust. 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa komisja jest zobowiązana do oszacowania szkód, w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, w których wystąpiły szkody spowodowane przez suszę, grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie ziemi lub lawinę, w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich. W przypadku gdy dla danej rośliny nie jest prowadzony monitoring suszy, szkody można szacować, jeżeli monitoring potwierdza wystąpienie suszy w uprawach o analogicznych wymaganiach wodnych.

Należy podkreślić, że pomoc udzielana producentom rolnym, w tym również pomoc na wznowienie produkcji rolnej w związku z wystąpieniem szkód w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej spowodowanych niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi, od dnia akcesji musi być zgodna z przepisami dotyczącymi pomocy publicznej, w tym wytycznych Unii Europejskiej w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich w latach 2014-2020 (2014/C 204/01) (Dz. Urz. UE z dnia 1.07.2014, C 204) oraz rozporządzenia Komisji (UE) nr 702/2014 z dnia 25 czerwca 2014 r. uznającego niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o

funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE z dnia 1.07.2014, L 193) albo pomoc musi być udzielana w formule *de minimis* zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1408/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* w sektorze rolnym (Dz.Urz.UE z dnia 24.12.2013, L 352).

Stosownie do przepisów rozporządzenia Komisji (UE) nr 702/2014 rolnikom może być udzielana pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych przez niekorzystne zjawisko klimatyczne porównywalne do klęski żywiołowej tj. które niszczy ponad 30% średniej rocznej produkcji danego rolnika z ubiegłych 3 lat lub średniej z 3 lat opartej na okresie 5 ubiegłych lat, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej.

Z uwagi na to, że w większości przypadków producenci rolni nie mają obowiązku prowadzenia żadnej ewidencji wielkość produkcji czy też kwoty obniżenia dochodów muszą wyliczyć za producentów rolnych komisje szacujące szkody, na podstawie dostarczonych danych.

Rozwiązaniem umożliwiającym szybkie i nie budzące zastrzeżeń producentów rolnych oszacowanie szkód powstałych m.in. w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych takich jak susza jest wprowadzenie obowiązku prowadzenia przez producentów rolnych ewidencji przychodów i rozchodów, która w sposób bezsprzeczny i rzetelny pozwalałaby wykazać utracone przez producenta rolnego dochody.

Odnosnie wydłużenia terminu składania wniosków o udzielenie pomocy na podstawie § 13c rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa uprzejmie informuję, że zgodnie z ww. rozporządzeniem wielkość przedmiotowej pomocy nie może przekroczyć 450 mln zł. W przypadku gdy ze złożonych przez producentów rolnych wniosków będzie wynikać, że zapotrzebowanie na tę pomoc przekracza łącznie kwotę 450 mln zł, wówczas wysokość tej pomocy będzie ustalana jako iloczyn deklarowanej przez producenta rolnego we wniosku powierzchni upraw, na której wystąpiły szkody spowodowane przez suszę, stawki pomocy oraz współczynnika korygującego. Oznacza to, że Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji będzie mogła rozpocząć wydawanie decyzji o przyznaniu pomocy i jej wypłatę dopiero po zakończeniu składania wniosków przez producentów rolnych. Jednocześnie środki na przedmiotową pomoc pochodzą z oszczędności bieżącego roku i muszą zostać wydatkowane do końca roku.

Przedstawiając powyższe uprzejmie informuję, że według danych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na dzień 1 października br. wnioski o pomoc udzielaną na podstawie § 13c rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa złożyło 166.576 producentów rolnych, na kwotę 649.422.361,78 zł.

Niezależnie od powyższego uprzejmie informuję, że uwzględniając niekorzystne skutki suszy podjęte zostały działania mające na celu wypłatę w 2015 r. zaliczek na poczet płatności bezpośrednich.

Zaliczki, w wysokości 50%, będą wypłacane na poczet jednolitej płatności obszarowej, płatności dodatkowej, płatności do roślin wysokobiałkowych oraz płatności do owoców miękkich. Biorąc pod uwagę planowane stawki wyżej wymienionych form wsparcia, płatności zaliczkowe w kampanii 2015 r. wyniosą:

- 1) ok. 227 zł/ha w przypadku jednolitej płatności obszarowej,
- 2) ok. 86 zł/ha w przypadku płatności dodatkowej,
- 3) ok. 211 zł/ha w przypadku płatności do roślin wysokobiałkowych oraz
- 4) ok. 460 zł/ha w przypadku owoców miękkich (truskawek i malin).

Zaliczki wypłacane będą w okresie od 16 października do 30 listopada 2015 r. Przyznawane będą z urzędu (nie jest potrzebny dodatkowy wniosek), na terytorium całego kraju. Ponadto będą wypłacane rolnikom, którzy nie zostali objęci kontrolami na miejscu i do których nie mają zastosowania zmniejszenia, wykluczenia i inne kary administracyjne oraz odliczenia, o których mowa w art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (dz.U.poz. 308, z późn.zm.).

Z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
SEKRETARZ STANU

Kazimierz Płocki